

Nina Seitl
Ravne na Koroškem

AVANTURISTIČNO-ZGODOVINSKA MLADINSKA PROZA IVANA SIVCA

Članek je nastal na osnovi analize štirinajstih književnih del pisatelja Ivana Sivca, ki ustrezajo izbranemu tematskemu sklopu obravnave. Namen članka je opredeliti osnovne značilnosti mladinskega avanturističnega in zgodovinskega romana ter ugotoviti, zakaj omenjena književna dela sodijo med avanturistično-zgodovinsko mladinsko prozo. V prispevku je na kratko predstavljeno tudi življenje in delo pisatelja, publicista in popotnika Ivana Sivca, ki je po podatkih COBISS-a med petimi najbolj branimi slovenskimi pisatelji. Sivec je doslej napisal več kot 120 knjig.

The article is based on a detailed analysis of fourteen books of the writer Ivan Sivec, meeting the selected topical criteria. The purpose of the article is to outline the basic features of adventurous and historical children's novel, as well as to find out why these literary works are classified as the adventure/history children's genre. The article also brings a short biography and bibliography of the Slovene writer, publicist and traveller Ivan Sivec, who ranks amongst the five most popular Slovene writers according to the COBISS. Ivan Sivec has authored more than 120 books so far, which highly exceeds the literary production of any other Slovene writer.

1 Uvod

V članku se ukvarjam z žanri, povezanimi z zgodovino in avanturo, ki jih najdemo pri pisatelju Ivanu Sivcu. Pregledala sem avtorjev pisateljski opus ter izbrala dela, ki sodijo v obravnavani tematski sklop. Na podlagi literarnovednih izhodišč sem podrobneje analizirala štirinajst Sivčevih avanturistično-zgodovinskih mladinskih romanov. Predstavila sem zgodovinska ozadja romanov in skušala poiskati argumente, zakaj omenjene romane uvrščamo med avanturistično-zgodovinsko mladinsko prozo.

2 Življenje in delo pisatelja Ivana Sivca

Ivan Sivec je pisatelj, publicist in popotnik. Rodil se je 23. maja 1949 v Mostah pri Komendi, sedaj živi v Mengšu. Po izobrazbi je slavist in magister etnoloških

znanosti. Do upokojitve je bil zaposlen kot urednik na RTV Slovenija. Po številu publiciranih literarnih del sodi v sam vrh sodobne slovenske književnosti. V času pisanja tega prispevka je njegovo delo obsegalo 124 knjig, in sicer 44 knjig za mladino in 80 za odrasle. Napisal je tudi več sto pravljic in humoresk ter več kot 2000 besedil za uglasbene pesmi. Po podatkih COBISS-a je med petimi najbolj branimi slovenskimi pisatelji.

Za ustvarjanje mladinske književnosti ga je navdušil pisatelj Branko Gradišnik. Profesorica Helga Glušič je poudarila, da je za Sivčevo delo značilen vitalistični realizem. Po njegovih delih so bile uprizorjene številne radijske igre in drame. Imel je tudi več kot 900 nastopov ob podelitvah bralnih značk in samostojnih literarnih večerov.

V prvem pisateljskem obdobju je pisal predvsem **kmečke povesti in romane**, na njegov slog pisanja so na začetku najbolj vplivali Jurčič, Kersnik, Finžgar in Tavčar. Po letu 1987 se je pisatelj posvečal pisanju mladinskih del, posebno pustolovskim romanom, knjigam s športno tematiko, socialno–psihološkim romanom in zbirki Srečna družina. Roman Končar, slovenski scenarist, režiser in igralec, je po Sivčevih predlogah iz knjig v zbirki Srečna družina posnel tri celovečerne televizijske filme oziroma nadaljevanke, in sicer *Vlomilci delajo poleti* (2009, roman je izšel leta 2004), *Zakleta bajta* (2010, roman je izšel leta 2009) in *Princ na belem konju* (2013, roman je izšel leta 2011). Njegovo prvo mladinsko delo je pustolovski roman *Pozabljeni zaklad*, ki je bil prvič objavljen leta 1987. Po tem romanu je režiser Tugo Štiglic v sodelovanju s TV Slovenija in Timaro Productions leta 2001 posnel televizijsko nadaljevanke v treh delih, leta 2002 pa je iz nadaljevanke nastal celovečerni mladinski film z enakim naslovom. Film je prejel najvišje slovensko priznanje za gledanost, zlato rolo, saj si ga je ogledalo več kot 25.000 gledalcev. Film je pri Založbi kaset in plošč RTV Slovenija leta 2003 izšel tudi na videokaseti.

Sivec je prepotoval večji del Slovenije in Jugoslavije, potoval je tudi po Aljaski, Argentini, Namibiji, Avstraliji, Novi Zelandiji, Peruju, Avstriji, Češki in Franciji, kjer se je povzpel na Mont Blanc. Ta potovanja so bila navdih za nastanek **potopisov**, ki so povezani z znanimi osebnostmi (pisatelja Jack London in Jules Verne, etnolog Janko Benigar, antropolog William Howells, hribolazec Janko Mlakar, pesnik France Prešeren) in plemeni (Aborigini, Maori in Inki).

Piše tudi **knjige s športno tematiko, socialno-psihološke romane, zgodovinske romane, biografske romane** o pomembnih Slovencih, **pustolovske romane** oziroma avanturistične realistične mladinske romane, **knjige o glasbi**, predvsem o narodno-zabavni glasbi, **spominsko prozo, humorne pripovedi, slikanice za najmlajše in knjige za mlajše bralce**.

Je najbolj plodovit pisec besedil za narodno in zabavno glasbo; nagrajenih je bilo že več skladb s Sivčevim besedilom, prejel je več kot ducat nagrad na pomembnejših tekmovanjih narodno-zabavne in zabavne glasbe: leta 1999 je prejel zlato Orfejevo priznanje kot najbolj plodovit pisec besedil, leta 2002 je prejel Staretovo nagrado za dolgoletno kvalitetno tekstopisje, istega leta je prejel Souvanovo nagrado za življenjsko delo za pisanje besedil. Kot pisatelj je dobil zlato Kersnikovo plaketo za književnost, kot novinar in urednik je dobil Terseglavovo priznanje za demokratizacijo glasil oziroma za radijske oddaje, film *Pozabljeni zaklad*, posnet po Sivčevi literarni predlogi, je leta 2002 dobil zlato rolo, nagrado za gledanost, knjiga *Prekletstvo zlata* je bila leta 2008 nominirana za nagrado desetnica.

3 Zgodovinsko-avanturistična proza Ivana Sivca

V Sivčevo avanturistično-zgodovinsko mladinsko prozo spadajo naslednja dela: *Gusarji na obzorju* (1991), *Skrivnost zlate reke* (1996), *Krokarji viteza Erazma* (1997), *Čarobna violina* (1998), *Usodni pečat* (2000), *Pozabljeni zaklad* (2001), *Kriva prisega* (2002), *Kapitanov ključ* (2004), *Prekletstvo zlata* (2006), *Cela Idrija nori* (2007), *Zakleta bajta* (2009), *Potopljeni vlak* (2010), *Dolenjska naveza* (2012) in *Izgubljeni Prešeren* (2013). Dela so namenjena mladini, v vsako od njih pisatelj spretno vplete zgodovinsko snov ter jo postavi v sedanji čas in prostor, sledi pustolovščina, ki je v teh romanih največkrat iskanje zaklada.

V vseh omenjenih Sivčevih delih se pojavljajo motivni drobci avanturističnega in zgodovinskega žanra. To mešanje žanrov imenujemo žanrski sinkretizem. V teh delih so zgodovinski dogodki ali osebe temeljna tema, za motive pa se je izkazalo, da so pustolovski. Skupina otrok največkrat nenačrtovano ugotovi kakšno zgodovinsko dejstvo, ki ga kasneje želi z detektivsko spretnostjo tudi dokazati.

Žanrski sinkretizem (pojem je za nemladinski sodobni roman utemeljila Alojzija Zupan Sosič) je v najnovejšem slovenskem romanu uravnovesil različne pripovedne postopke, z usmerjanjem k dominantni žanrski osnovi pa razvijal pregledno zgodbo. Nedoločljiva vrstna identiteta romana in njegova pestra tipologija nakazujejo zgolj eno trdno, ustaljeno in razvojno neproblematično romaneskno lastnost – sinkretizem. Romaneskni sinkretizem je najstarejša in hkrati edina ustaljena značilnost, po kateri roman prepoznamo še danes, in obsega tri ravni sinkretizma: žanrski, zvrstni in vrstni sinkretizem. Prvi rahlja, prekinja ali preoblikuje pripoved v smeri lirizacije, dramatizacije ali esejizacije romana, druga dva pa spajata različne literarne vrste ali žanre tako, da ohranjata romaneskno pripoved. Najpomembnejši med njimi je prav žanrski sinkretizem oziroma združevanje žanrov v okviru enega romana, očitno izpeljan in reflektiran (na nivoju zgodbe ali perspektive oziroma pripovedovalca) v romanu devetdesetih (Zupan Sosič 2001: 71–72).

Avanturistični mladinski roman je eden od štirih žanrov mladinskega realističnega romana. V središču takega romana je (nenamerna) avantura, iz katere se morajo glavni literarni liki rešiti. Najpomembnejši element take avanturistične zgodbe je nerešljivo-rešljiv problem, ki se izteče v srečen konec, scenična perspektiva pa omogoča preglednost in jasnost dogajanja (Haramija 2003: 176). Glavni literarni liki so največkrat otroci, ti pa so predstavljeni izredno pozitivno, so pogumni, iznajdljivi, pametni in imajo visoko moralno zavest. Najstniki ne izstopajo iz povprečja, so prav taki kot vsi drugi. Večkrat nastopa kolektiv približno enako starih otrok, ki s svojo poštenostjo premagajo antagonista, zato je konec vedno srečen. Negativno vlogo navadno prevzamejo odrasli. Književni čas je največkrat postavljen v čas šolskih počitnic, ko književne osebe nimajo šolskih obveznosti, književni prostor pa je realen. Vse zgodbe so torej umeščene v geografsko določljiv prostor, ki ga je mogoče kartirati na zemljevidih in ima zaradi slikovne predstave veliko sporočilno vrednost. V romanih so največkrat omenjeni slovenski kraji, mesta, vasi in regije, pa tudi tujina. Pripovedovalec zgodbe je prvoosebni in največkrat glavni literarni lik, ta pa je zelo pozitiven.

Daljše realistične avanturistične mladinske knjige so namenjene bralcem v obdobju med devetim in trinajstim letom, ko so ti v tako imenovani robinzonski dobi bralnega razvoja. (Haramija 2000: 10–11).

Zgodovinska mladinska proza opisuje zgodovinsko snov, dejstva, dogodek ali osebe, ki avtorju niso mogle biti izkušnjsko dostopne, in je namenjena mlajšim bralcem. Osebe so lahko izmišljene ali zgodovinske.

4 Avanturistično-zgodovinski mladinski roman v konkretnih primerih

Pisatelj Ivan Sivec je v vsako od omenjenih knjig vključil neko **zgodovinsko dejstvo, snov, dogodek** ali **osebo**, ki je pomembno vplivala na zaplet zgodbe in sledečo pustolovščino.

Roman ***Gusarji na obzorju*** je izšel leta 1991 pri založbi Kmečka knjižna zbirka v Ljubljani. Roman opisuje običaj ribarjenja viških ribičev na Palagruži, v zgodbo pa pisatelj vključi napeto pustolovščino iskanja zaklada in gusarje.

Mladinski roman ***Skrivnost zlate reke*** je izšel leta 1996 pri založbi DZS v zbirki Dober dan, roman!, ponatis pa leta 2008 pri založbi ICO v Kamniku. V romanu avtor uporabi pripovedko o zlatem srnjaku in o nekdanjih zlatokopih pod Kamniškimi planinami. Opisana je avantura najboljših prijateljev Iztoka in Blaža med iskanjem domnevne kepe zlata.

Roman ***Krokarji viteza Erazma*** je izšel leta 1997 v zbirki Dober dan, roman! pri založbi DZS. Delo ima zgodovinsko podlago v življenju roparskega viteza Erazma na Predjamskem gradu, kamor se Žan in njegov ded Pino odpravita po zaklad.

Roman ***Čarobna violina*** je izšel leta 1998 pri založbi DZS. Knjiga je izšla v zbirki Dober dan, roman! Gre za pustolovščino dveh fantov, Žige in Toma, med iskanjem četrte Stradivarijeve violine, ki naj bi nekoč zares obstajala. Snov se nanaša na življenje skladatelja in violinista Tartinija ter izdelovalca violin Stradivarija. V romanu so opisani tudi strunjanski solinarji.

Roman ***Usodni pečat*** je izšel leta 2000 pri Državni založbi Slovenije v Ljubljani. V njem avtor za zgodovinsko podlago uporabi zgodovinski osebi Petra Pavla Glavarja in Antona Janšo ter malteški viteški red. Ambrož in Anita iščeta Glavarjevo listino s pečatom, ki govori o Ambroževi družinski zapuščini.

Roman ***Pozabljeni zaklad*** je Sivčeva prva mladinska knjiga in je izšel leta 1987 pri založbi Kmečka knjižna zbirka v Ljubljani. Ponatis knjige je bil leta 2001 pri založbi Kmečki glas. V delu ***Pozabljeni zaklad*** je izhodišče zapleta iskanje stare železne blagajne, polne zlatnikov, ki naj bi jo izgubili francoski vojaki leta 1812, ko so se čez Brod umikali iz Ilirskih provinc.

Roman ***Kriva prisega*** je izšel leta 2002 pri založbi Mladinska knjiga, in sicer v zbirki Knjigožer. Delo govori o nekdanjih savinjskih splavarjih. Avtor mladim bralcem zelo približa njihovo življenje in delo. Pustolovščina glavnega literarnega lika Jana se začne, ko pisatelj v zgodbo vključi krajo lesa.

Roman ***Kapitanov ključ*** je leta 2004 prav tako izšel v zbirki Knjigožer (založba Mladinska knjiga). Snov se navezuje na znamenito italijansko luksuzno ladjo Rex, ki se je med drugo svetovno vojno potopila v našem morju med Izolo in Koprom. Tim in njegov ded Bruno odkrivata skrivnostno življenje pokojnega dedovega brata in pozabljeni zaklad na ladji Rex.

Roman ***Prekletstvo zlata*** je izšel v zbirki Knjigožer leta 2006. Knjiga je bila leta 2008 nominirana za literarno nagrado desetnica. Omenjeno nagrado Društvo slovenskih pisateljev podeljuje za najboljše slovensko pesniško ali prozno izvirno delo s področja mladinske književnosti, ki je v zadnjih treh letih izšlo članu DSP.

Roman *Prekletstvo zlata* opisuje nekdanjo zlato mrzlico na Aljaski in življenje najbogatejšega slovenskega zlatokopa Antona Standarda. Pustolovščina iskanja skritega zlata se zato odvija na Aljaski.

Roman *Cela Idrija nori* je detektivska ekološka zgodba in je šesta knjiga v zbirki Srečna družina. Izšel je leta 2007 pri založbi Karantanija v Ljubljani. Roman opisuje pustolovščino iskanja nekdanj ukradenih in izgubljenih retort živega srebra, zgodovinsko ozadje pa najdemo v nekdanjem rudniku živega srebra v Idriji, tihotapcih le-tega in furmanih.

Zakleta bajta je osma knjiga v zbirki Srečna družina in je idilična planinska shrhljivka, ki je izšla leta 2009 pri založbi Karantanija. V Otroškem in mladinskem programu Televizije Slovenija so v sodelovanju s produkcijsko hišo Kamelar leta 2012 posneli družinski film *Zakleta bajta*. Gre za nadaljevanje uspešnega filma *Vlomilci delajo poleti*. Oba filma je režiral Roman Končar. V romanu *Zakleta bajta* je opisana avantura družine Erjavec, ki na Veliki planini odkrije staro ameriško orožje. Pisatelj odkritje poveže s padcem ameriškega bombnika B-17 v drugi svetovni vojni na pobočje Male planine.

Roman *Potopljeni vlak* ima podnaslov *Usodni bohinjski trikotnik* in je detektivska taborniška zgodba. Izšel je leta 2010 pri založbi Karantanija kot deveta knjiga v zbirki Srečna družina. Opira se na zgodovino bohinjske ozkotirne železnice iz prve svetovne vojne, zaradi morebitnega potopljenega vlaka pa nastane vznemirljiva pustolovščina.

Dolenjska naveza je grajska ljubzenska kriminalka, ki je izšla leta 2012 pri založbi Karantanija kot enajsta knjiga v zbirki Srečna družina. Zgodovinske osebe, baron Lenkovič, plemič Jurič, Eleonora Sobjeska in Volk Turjaški, so podlaga za zgodbo, v kateri družina Erjavec išče ukradeno Lenkovičevo bodalo.

Izgubljeni Prešeren je kult(ur)na kriminalka, ki je izšla leta 2013 pri založbi Karantanija kot dvanajsta knjiga zbirke Srečna družina. V roman je Sivec vključil naslednje zgodovinske osebe: Franceta Prešerna, Matevža Ravnikarja Poženčana in Elizabeto Triplat. Vzrok za pustolovščino družine Erjavec pa je v tem romanu najdeni Prešernov rokopis.

Najstarejše obdobje, ki ga pisatelj omenja v obravnavanih delih, je 11. stoletje (malteški viteški red v romanu *Usodni pečat*), sledi 12. stoletje, kamor segajo začetki ribarjenja viških ribičev na Palagruži (roman *Gusarji na obzorju*), iz 15. stoletja pa v delu *Krokarji viteza Erazma* omenja Erazma Predjamskega in kopanje živega srebra v idrijskem rudniku v romanu *Cela Idrija nori*. Pomembne zgodovinske osebe iz 18. stoletja pisatelj omenja v dveh romanih, in sicer izdelovalca godal Stradivarija in skladatelja ter violinista Tartinija v romanu *Čarobna violina* in Petra Pavla Glavarja v romanu *Usodni pečat*. Snov iz časa 19. stoletja je omenjena v štirih romanih: Ilirske province v romanu *Pozabljeni zaklad*, zlatokopi na Aljaski v romanu *Prekletstvo zlata*, običaji savinjskih splavarjev v delu *Kriva prisega* in rokopisi največjega slovenskega pesnika Franceta Prešerna v romanu *Izgubljeni Prešeren*. Iz časa prve in druge svetovne vojne Sivec uporabi različne motive, od ozkotirne železnice v Bohinju iz prve svetovne vojne (roman *Potopljeni vlak*), potopljene ladje Rex v slovenskem morju, ki so jo leta 1944 zbombardirala angleška letala (roman *Kapitanov ključ*), pa vse do strmoglavljenega ameriškega bombnika na pobočju Male planine v drugi svetovni vojni (roman *Zakleta bajta*).

V vseh obravnavanih romanih gre za **realne književne prostore**, ki so v realnosti identični. Vse zgodbe so torej umeščene v geografsko določljiv prostor,

ki ga je mogoče kartirati na zemljevidih in ima zaradi slikovne predstave veliko sporočilno vrednost. V romanih so največkrat omenjeni slovenski kraji, mesta, vasi in regije, kot na primer Savinjska dolina v romanu *Kriva prisega*, kraji na Gorenjskem v romanih *Pozabljeni zaklad*, *Usodni pečat* in *Izgubljeni Prešeren*, Bohinj v delih *Potopljeni vlak* in *Čarobna violina*, Mokrice in Slatna v romanu *Skrivnost zlate reke*, Vipavska dolina in Postojna v romanu *Krokarji viteza Erazma*, Idrija in Logatec v romanu *Cela Idrija nori*, obmorski kraji Piran in Strunjan v romanu *Čarobna violina* ter Izola in Koper v romanu *Kapitanov ključ*. Roman *Gusarji na obzorju* je edini roman, kjer je celotno dogajanje postavljeno v tujino, na hrvaške otoke Vis, Brač in Palagruža. V romanu *Prekletstvo zlata* se večina zgodbe odvije v Severni Ameriki, na Aljaski. V Ameriko, Trst in Švico pa potujeta glavna lika v romanu *Kapitanov ključ*. Del dogajanja je v romanu *Usodni Pečat* postavljen tudi na Malto, v romanu *Izgubljeni Prešeren* pa na Češko.

Pri vseh štirinajstih obravnavanih Sivčevih delih je najpomembnejša zgodovinska tema (oseba ali dogodek), ki se navezuje na pustolovščino književnih likov, ti pa so vedno otroci oziroma mladostniki. Najmlajši literarni liki so v obravnavanih delih sedmošolci, na primer Iztok in Blaž v romanu *Skrivnost zlate reke*, Žan Rožman v romanu *Krokarji viteza Erazma* ter kolektiv prijateljev bratovščine Splošne plovbe Bistrica-Sava, Žvižgač, Bum in Fliper, prav tako tudi njihovi sošolci Važič, Rezervni Tarzan in Srček v romanu *Pozabljeni zaklad*. Med najstarejšimi književnimi osebami teh romanov sta osemnajstletni Krištof v romanu *Gusarji na obzorju* in devetnajstletna študentka Katja v romanu *Prekletstvo zlata*.

Glavni književni lik se kot **posameznik** pojavi samo v treh obravnavanih romanih (Krištof v romanu *Gusarji na obzorju*, Jan Miklavc v romanu *Kriva prisega* in Katja Štadler v romanu *Prekletstvo zlata*), saj gre pri drugih romanih za **dva** glavna lika ali **več, torej kolektiv, glavnih** književnih likov, na primer Žiga in Tomo v romanu *Čarobna violina*, Iztok in Blaž v romanu *Skrivnost zlate reke*, Ambrož in Anita v romanu *Usodni pečat* ter Žvižgač, Bum in Fliper v delu *Pozabljeni zaklad*. Zanimiva je povezava dveh glavnih književnih oseb, in sicer vnuka in dedka, ki se skupaj odpravita na pustolovščino: Žan in njegov dedek Pino Rožman v romanu *Krokarji viteza Erazma* ter Tim in Bruno Vižantin v romanu *Kapitanov ključ*. V petih romanih zbirke *Srečna družina* pa spremljamo dogodivščine družine Erjavec, ki jo sestavljajo oče Janez, mama Maša, hči Tina in sin Nejc.

Glavni književni liki vseh obravnavanih romanov so opisani pozitivno, so pogumni, iznajdljivi, pametni in imajo visoko moralno zavest. Najstniki ne izstopajo iz povprečja, so prav taki kot vsi drugi.

Pri vseh delih, razen pri romanih *Usodni pečat*, *Kriva prisega* in v obravnavanih petih romanih zbirke *Srečna družina*, je opisana podobna avantura, in sicer odkrivanje pozabljenega zaklada. Glavni literarni liki na koncu vedno najdejo zaklad, ki pa ga zaradi svoje poštenosti praviloma ne obdržijo. Zaklad obdržita glavna književna lika Žan in dedek Pino Rožman v romanu *Krokarji viteza Erazma* in si privoščita potovanje na Karibe, pa tudi Katja Štander v romanu *Prekletstvo zlata*, saj je v obeh primerih pripadal njihovim prednikom. V romanih *Usodni pečat* in *Kriva prisega* gre prav tako za pustolovščino s srečnim koncem, vendar v prvem glavna literarna lika Ambrož in Anita iščeta izgubljeno Glavarjevo listino s pečatom, od katere je odvisna Ambroževa zapuščina, v drugem pa se glavni junak Jan Miklavc poda na pustolovščino odkrivanja lesnega tatu, ki seka v njihovem gozdu, zgodbo pa spremlja še odkrivanje okoliščin sumljive smrti Janovega dedka,

splavarja Miklavža Miklavca. Prav tako gre pri petih romanih iz zbirke Srečna družina za pustolovščino družine Erjavec, ki imajo vedno srečen konec. V romanu *Cela Idrija nori* odkrivajo poškodovane retorte z živim srebrom, pri romanu *Zakleta bajta* odkrijejo ameriško orožje na Veliki planini iz druge svetovne vojne, roman *Potopljeni vlak* govori o avanturi Tine Erjavec in Prešerna na taborjenju v Bohinju, kjer odkrivata skrivnosti morebitnega potopljenega vlaka, v romanu *Dolenjska naveza* se družina Erjavec odpravi na trgatav na Dolenjsko, tam pa raziskujejo skrivnostne okoliščine izginulega Lenkovičevega bodala, v zadnjem romanu *Izgubljeni Prešeren* pa se podajo po sledih ukradenega Prešernovega rokopisa.

V vseh delih je **pripovedovalec tretjeosebni**, razen v zbirki Srečna družina, kjer je prvoosebna pripovedovalka trinajstletno dekle Tina Erjavec.

Teme so v vseh delih podobne, saj gre vedno za raziskovanje ali odkrivanje nečesa, največkrat izgubljenega, skritega ali pozabljenega zaklada.

V devetih delih je **književni čas** izbran ob koncu pouka, začetku počitnic, meseca julija oziroma v poletnih počitnicah, razen v delu *Skrivnost zlate reke*, kjer je književni čas ob začetku šolskega leta, v romanu *Pozabljeni zaklad*, kjer se zgodba odvija na začetku meseca junija, v romanu *Gusarji na obzoru* zgodba traja od meseca marca do decembra, zgodba se med jesenskimi (krompirjevimi) počitnicami dogaja v romanu *Cela Idrija nori*, konec meseca septembra se zgodba odvija v romanu *Dolenjska naveza*, zgodba v romanu *Izgubljeni Prešeren* pa se začne meseca februarja, en dan pred slovenskim kulturnim praznikom.

5 Sklep

V članku sem se ukvarjala s štirinajstimi Sivčevimi mladinskimi romani: *Gusarji na obzoru*, *Skrivnost zlate reke*, *Krokarji viteza Erazma*, *Čarobna violina*, *Usodni pečat*, *Pozabljeni zaklad*, *Kriva prisega*, *Kapitanov ključ*, *Prekletstvo zlata*, *Cela Idrija nori*, *Zakleta bajta*, *Potopljeni vlak*, *Dolenjska naveza* in *Izgubljeni Prešeren*. Ti sodijo med avanturistično-zgodovinsko mladinsko prozo, saj so dela namenjena mladini, v vsako delo pa je pisatelj spretno vpletel zgodovinsko snov ter jo postavil v sedanjí čas in prostor, nato sledi pustolovščina, ki je v teh romanih največkrat iskanje zaklada. Snov v posameznem romanu je primer položaja, v kateri se lahko znajde vsak najstnik, vendar pa se s težavami spopadejo vsak na svoj način, ki pa se zaradi pomanjkanja izkušenj bistveno razlikuje od odraslih. V teh romanih gre za žanrski sinkretizem, saj avtor združi dva žanra mladinskega realističnega romana, in sicer avanturističnega in zgodovinskega, ki sem ju v članku tudi predstavila.

Kot je utemeljila že Dragica Haramija, so skupne značilnosti vseh književnih del, ki sodijo v mladinsko realistično avanturistično prozo, največkrat naslednje: (nenačrtovane) pustolovščine, srečen konec, glavne literarne osebe so pozitivne in pogosto je to celo skupina enako starih otrok oziroma mladostnikov, negativne osebe so pogosto odrasli, književni časi so največkrat počitnice, dogodki so sintetično nizani, motivacija književnega dela je verjetnostna, dogodki in osebe so močó, književni prostor in čas sta realna, za pripoved sta značilna tudi tretjeosebni pripovedovalec in scenična perspektiva književnega dela, ki omogoča jasnost in preglednost dogajanja (Haramija 2000: 135).

Predstavila sem tudi pisatelja Ivana Sivca, njegovo življenje in delo. Nekateri podatki pri letnicah Sivčevega ustvarjanja se razlikujejo, na primer na njegovi spletni strani ter v knjigah *Mojih prvih petdeset*, *Mojih prvih šestdeset* in *Mojih prvih sto*, zato sem se za pomoč obrnila kar na pisatelja, ki mi je po elektronski pošti prijazno odgovoril na zastavljena vprašanja (osebna korespondenca).

Viri

Ivan Sivec, 1991: *Gusarji na obzorju*. Ljubljana: Kmečki glas.

—, 1996: *Skrivnost zlate reke*. Ljubljana: DZS.

—, 1997: *Krokarji viteza Erazma*. Ljubljana: DZS.

—, 1998: *Čarobna violina*. Ljubljana: DZS.

—, 2000: *Usodni pečat*. Ljubljana: DZS.

—, 2001: *Pozabljeni zaklad*. Ljubljana: Kmečki glas.

—, 2002: *Kriva prisega*. Ljubljana: Mladinska knjiga.

—, 2004: *Kapitanov ključ*. Ljubljana: Mladinska knjiga.

—, 2006: *Prekletstvo zlata*. Ljubljana: Mladinska knjiga.

—, 2007: *Cela Idrija nori*. Ljubljana: Karantanija.

—, 2009: *Zakleta bajta*. Ljubljana: Karantanija.

—, 2010: *Potopljeni vlak*. Ljubljana: Karantanija.

—, 2012: *Dolenjska naveza*. Ljubljana: Karantanija.

—, 2013: *Izgubljeni Prešeren*. Ljubljana: Karantanija.

Literatura

Aleksandra Belšak, 2003: Žanri v slovenski daljši prozi. Slovenski roman. *Obdobja* 21. Ljubljana, 151–161.

Igor Grdina, 2003: *Zgodovinski roman v slovenski književnosti*. Ljubljana: Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik pri Oddelku za slovenistiko Filozofske fakultete.

Dragica Haramija, 2000: *Slovenska realistična avanturistična mladinska proza*. Videm pri Ptuj: GIZ GTP.

—, 2000: Tipologija slovenske mladinske realistične avanturistične proze. *Jezik in slovstvo* 45/1. 133–141.

—, 2003: Žanri slovenskega mladinskega realističnega romana. Roman. *Obdobja* 21. Ljubljana, 171–180.

—, 2005a: Književni liki v slovenskem mladinskem realističnem romanu. *Otrok in knjiga*, 62. 38–42.

—, 2005b: Pregled sodobne slovenske mladinske proze. *Jezik in slovstvo*, 3–4. 27–36.

- , 2006: *Slovenska mladinska realistična pripovedna proza po letu 1950. Slovenska kratka pripovedna proza* (ur. Irena Novak Popov). Ljubljana: Filozofska fakulteta, Oddelek za slovenistiko, Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik (Obdobja 23). 59–70.
- , 2009: *Sedem pisav: opusi sedmih sodobnih slovenskih mladinskih pisateljev*. Maribor: Mariborska knjižnica, Revija Otroci in knjige in Pedagoška fakulteta.
- , 2012: *Nagrajene pisave: opusi po letu 1991 nagrajenih slovenskih mladinskih pripovednikov*. Murska Sobota: Založba Franc-Franc.
- Miran Hladnik, 2009: *Slovenski zgodovinski roman*. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete.
- Matjaž Kmecl, 1996: *Mala literarna teorija*. Ljubljana: Mihelač in Nešovič.
- Janko Kos, 1996: *Očrt literarne teorije*. Ljubljana: DZS.
- , 2001: *Literarna teorija*. Ljubljana: DZS.
- , 2002: *Pregled slovenskega slovstva*. Ljubljana: DZS.
- Vanesa Matajč, 2003: *Sodobni in moderni slovenski zgodovinski roman*. Ljubljana: Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik pri Oddelku za slovenistiko Filozofske fakultete. *Obdobja* 21. 201–211.
- Jože Pogačnik, 1998: *Slovenska književnost I*. Ljubljana: DZS.
- Igor Saksida, 1994: *Mladinska književnost med literarno vedo in književno didaktiko*. Maribor: Obzorja.
- , 2001: Mladinska književnost. *Slovenska književnost III*. Ljubljana: DZS.
- Ivan Sivec, 1998: *Mojih prvih petdeset*. Ljubljana: Mladinska knjiga.
- , 2005: *Mojih prvih 60: šestdeset sladko-grenkih stvari in ljudi*. Ljubljana: Karantanija.
- , 2009: Faktor X: izpoved naivne manekenke. Kamnik: Ico.
- , 2010: *Mojih prvih sto*. Kamnik: Ico.
- Alojzija Zupan Sosič, 2001: Poti k romanu: žanrski sinkretizem najnovejšega slovenskega romana. *Primerjalna književnost* 1. 71–82.